

Economische projecties voor België – Voorjaar 2006

Inleiding

Ondanks aanhoudend hoge olieprijsen en een algemene stijgende tendens van de rente, zij het vanaf ongewoon lage niveaus, toonde de wereldeconomie zich in 2005 en begin 2006 nog steeds krachtig, terwijl de inflatie relatief gematigd bleef. In het eurogebied, waar de groei lager uitvalt dan in de andere voornaamste economische zones, tekende zich in de tweede helft van 2005 een conjunctuuropleving af. Dit herstel kwam sterker tot uiting in België, zoals blijkt uit de aanzienlijke verbetering van de indicatoren afkomstig van de conjunctuurenquêtes tot april 2006 en uit de reële bbp-groei op kwartaalbasis, die voor de eerste drie maanden van het jaar op 0,8 pct. wordt geraamd. Het uitgangspunt van de economische projecties van het voorjaar 2006, die betrekking hebben op de jaren 2006 en 2007, lijkt dan ook iets gunstiger dan zes maanden eerder was voorzien, bij het opstellen van de projecties van het najaar 2005⁽¹⁾. De recente appreciatie van de euro, alsook de verdere toename van de grondstoffenprijzen en de stijging van de rentetarieven kunnen evenwel een invloed hebben op de groei- en inflatievooruitzichten in België en, ruimer gezien, in het eurogebied.

Deze projecties van de Bank voor de Belgische economie – die werden opgesteld in het kader van een halfjaarlijkse oefening van de centrale banken van het Eurosysteem, waarvan de resultaten voor het eurogebied worden verkregen door de resultaten voor de verschillende nationale economieën samen te voegen⁽²⁾ – berusten op een reeks gemeenschappelijke hypothesen ten aanzien van de internationale omgeving en het verloop van de rente, de wisselkoersen en de grondstoffenprijzen. De projecties zijn tevens afhankelijk van specifieke hypothesen voor de Belgische economie, namelijk voor die variabelen waarvan het verloop grotendeels op discretionaire wijze wordt

bepaald door de economische actoren. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de loonakkoorden die het resultaat zijn van onderhandelingen tussen de sociale partners, evenals voor de budgettaire beslissingen van de overheid.

Met betrekking tot de loonkosten in de particuliere sector leiden de nog fragmentarische en onzekere aanwijzingen die momenteel beschikbaar zijn voor het verwachte verloop in Duitsland, Frankrijk en Nederland tot het aannemen van een relatief gematigde toename in 2007. Volgens de technische hypothese die deze projectieoefening hanteert, zou de stijging van de uurloonkosten gelijke tred houden met het effect van de indexering.

De resultaten van de overheidsfinanciën worden verkregen rekening houdend met de recente gegevens betreffende de fiscale ontvangsten, de endogene invloed van de macro-economische omgeving, een uitgavenverloop dat gebaseerd is op historische ontwikkelingen en de reeds genomen maatregelen. De nieuwe overheidsmaatregelen inzake ontvangsten of uitgaven die in de loop van de volgende maanden zullen worden goedgekeurd, naar aanleiding van de door de federale regering aangekondigde bijkomende begrotingscontrole voor 2006, of in het kader van de begroting 2007, werden in deze projectie niet in aanmerking genomen. In voorkomend geval zouden zij op hun beurt de projecties voor de gehele economie kunnen beïnvloeden.

Het eerste hoofdstuk is gewijd aan de internationale omgeving. Het bevat een samenvatting van de projecties van het Eurosysteem voor het eurogebied en een voorstelling

(1) NBB (2005), « Economische projecties voor België – Najaar 2005 », Economisch Tijdschrift 4-2005.

(2) De projecties voor het eurogebied worden gepubliceerd in het ECB-maandbericht van juni.

van de belangrijkste gemeenschappelijke hypothesen. De drie volgende hoofdstukken geven een uitvoerig overzicht van de recente situatie en de projecties voor de nationale economie. Ze behandelen respectievelijk de activiteit, de werkgelegenheid en de belangrijkste bestedingscomponenten (hoofdstuk 2) – waarvan de verwachte ontwikkelingen, zoals gebruikelijk is in het Eurosysteem, worden voorgesteld zonder rekening te houden met de specifieke effecten verbonden aan de seizoenen en aan de onregelmatigheden in de kalender – het prijs- en loonkostenverloop (hoofdstuk 3) en de resultaten op het vlak van de overheidsfinanciën (hoofdstuk 4). Het laatste hoofdstuk, tot slot, bevat naast een bespreking van de belangrijkste risico's omtrent de projecties tevens een samenvatting van de resultaten van andere instellingen.

De projecties voor België werden opgesteld op basis van de op 19 mei 2006 beschikbare gegevens.

1. Internationale omgeving

1.1 Wereldeconomie

In 2005 bleef de wereldeconomie krachtig doorgroeien niettegenstaande de scherpe toename van de olieprijsen en de tendens naar een minder accommoderend monetair beleid. Tevens bleef de inflatoire druk wereldwijd matig. Het mondiale bbp nam toe met 4,6 pct., zijnde iets matiger dan de zeer sterke groei opgetekend in 2004. Na een vertraging in het begin van het jaar trok de industriële activiteit weer aan, terwijl de dienstensector tempo hield. Ook de wereldhandel kreeg in de tweede helft van het jaar opnieuw meer vaart en nam in 2005 gemiddeld met zowat 7 pct. toe. Conjunctuurindicatoren en beschikbare statistieken wijzen op een voortgezette stevige economische activiteit in de eerste maanden van 2006. In de Verenigde Staten is het bbp volgens voorlopige ramingen in het eerste kwartaal van 2006 opnieuw sterk toegenomen. In Japan zet het economische herstel door. In het eurogebied is het vertrouwen van de ondernemers in de industrie en de diensten begin 2006 duidelijk verder verbeterd en volgens de eerste raming groeide het bbp in het eerste kwartaal vrij stevig.

Als gevolg van de zeer sterke mondiale vraag en de beperkte marges aan ongebruikte capaciteit bij zowel de productie als de raffinage stegen de olieprijsen nochtans scherp en was hun volatiliteit hoog. De prijs voor een vat Brent nam toe van ongeveer 40 dollar in december 2004 tot 63 dollar in maart 2006. Onder meer onder invloed van geopolitieke factoren en de voortdurend stevige vraag steeg deze prijs verder, tot gemiddeld iets meer dan

70 dollar in mei. Verwacht wordt dat deze factoren over de projectieperiode van kracht blijven en dat, gelet op de inertie bij de ingebruikneming van nieuwe capaciteiten, de olieprijs de komende twee jaar dit hoge niveau zal aanhouden.

Bovendien verminderde de stimulans die uitging van het monetaire beleid. In de Verenigde Staten werd de geleidelijke verkrapping van het monetaire beleid voortgezet. Sedert juni 2004 verhoogde de Federal Reserve de fed-fundsrente zestien maal opeenvolgend met 25 basispunten. Dit rentetarief bereikte zo op 10 mei 2006, de laatste verhoging bij het afsluiten van dit artikel, een niveau van 5 pct. Tegen de achtergrond van de wegebbende deflatie in Japan veranderde de Bank of Japan op 9 maart 2006 het operationele doel van de monetaire politiek en maakte ze hiermee een einde aan het beleid van kwantitatieve versoepeling, dat van toepassing was sedert maart 2001. Ze effende zo het pad voor een minder expansieve monetaire politiek in de toekomst maar houdt nog vast aan het nulrentebeleid. In het eurogebied verhoogde de Raad van Bestuur van de ECB het richtinggevende rentetarief van het Eurosysteem op 6 december 2005 en 8 maart 2006, telkens met 25 basispunten, tot 2,50 pct.⁽¹⁾

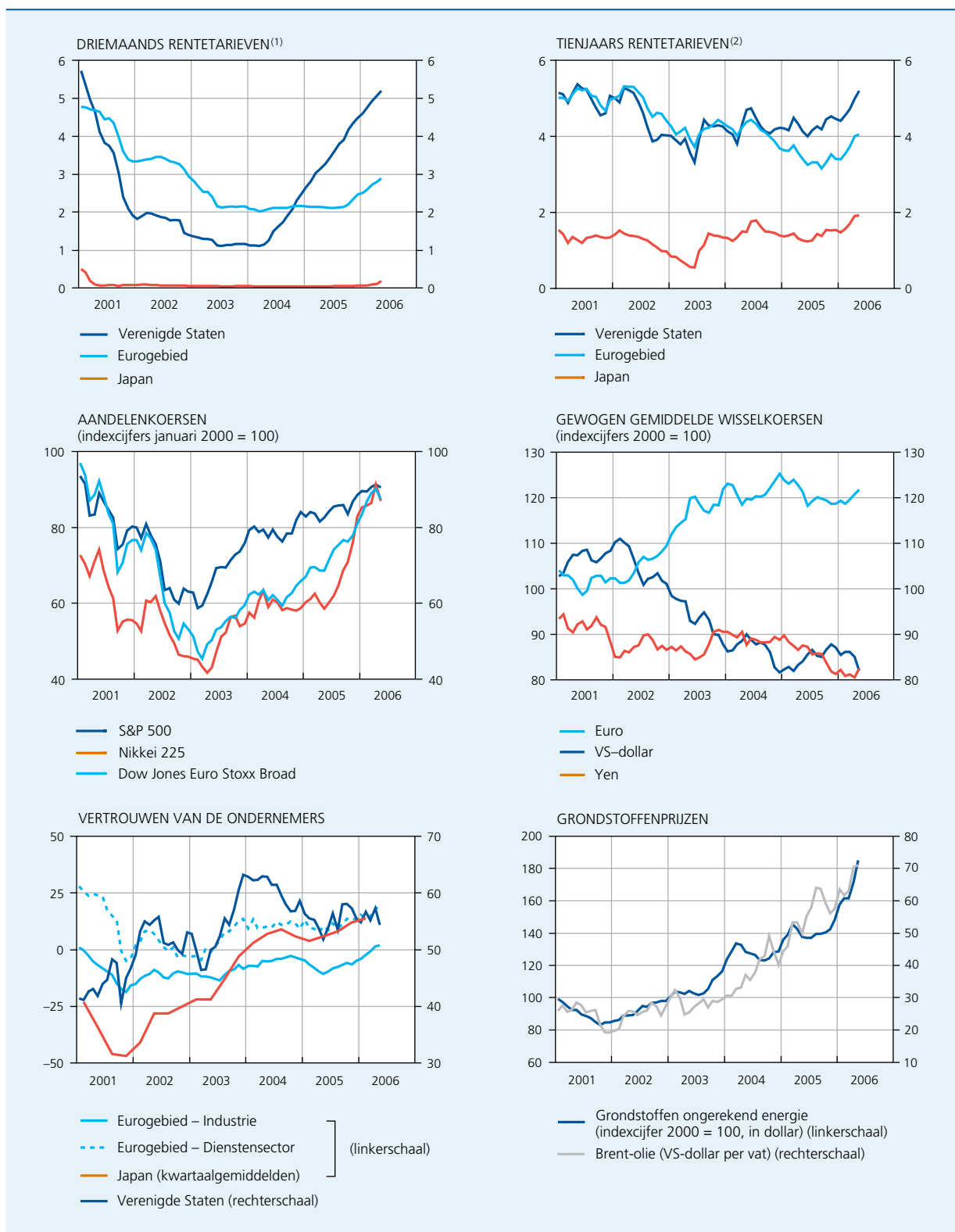
Dit neemt niet weg dat de financieringsvoorwaarden gunstig bleven, wat samen met de sterke ondernemingswinsten de economische activiteit ondersteunde. Niettegenstaande de stijgingen in de tienjaars rentetarieven op de referentieleningen in de voornaamste economieën aan het einde van 2005 en in de eerste maanden van 2006 bleef de lange-termijnrente op een relatief laag niveau. Dit kan onder meer te maken hebben met de toegenomen geloofwaardigheid van het monetaire beleid in de industrielanden, de opbouw van deviezenreserves door Aziatische centrale banken en de beleggingen in de financiële markten van de uitzonderlijke opbrengsten behaald door olie-uitvoerende landen. Tevens liep de rendementsmarge op leningen van opkomende landen en bedrijven verder terug.

De stevige groei en de aanmerkelijke ondernemingswinsten alsook de lage lange-termijnrente ondersteunden voorts de stijging van de aandelenkoersen. Vooral de Japanse Nikkei en de Dow Jones Euro Stoxx hebben een flinke winst geboekt, maar medio mei 2006 vielen de beurskoersen terug. De ontwikkelingen op het gebied van de woningprijzen waren meer uiteenlopend. Zo bleven de woningprijzen in sommige industrielanden sterk stijgen terwijl zich in andere landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk, een afkoeling aftekende. Onder meer door het toenemende

(1) Op 8 juni 2006 verhoogde de Raad van Bestuur het richtinggevende rentetarief tot 2,75 pct.

GRAFIEK 1 ONTWIKKELINGEN OP DE FINANCIËLE MARKTEN EN DE GRONDSTOFFENMARKTEN, EN VERLOOP VAN HET VERTROUWEN IN DE VOORNAAMSTE ECONOMIEËN

(maandgemiddelden, tenzij anders vermeld)

Bronnen: BIB, EC, ECB, HWWA, ISM, OESO, NBB.

(1) Rente op driemaands interbancaire deposito's.

(2) Rendement op tienjaars overheidsobligaties (referentieleningen).

TABEL 1

**PROGNOSES VOOR DE VOORNAAMSTE
ECONOMISCHE ZONES BUITEN HET EUROGEBIED**

 (veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar,
tenzij anders vermeld)

	2005	2006	2007
	Realisaties	Prognoses	
Bbp tegen vaste prijzen			
Verenigde Staten	3,5	3,2	2,7
Japan	2,7	2,8	2,4
China	9,9	9,5	9,0
India	8,0	7,3	7,3
Midden-Oosten en Noord-Afrika	5,4	5,2	5,0
Gemenebest van Onafhankelijke Staten ...	6,7	6,5	6,3
Verenigd Koninkrijk	1,8	2,4	2,8
Wereld	4,6	4,6	4,3
<i>p.m. Wereldhandel</i>	7,1	8,5	7,1
Inflatie⁽¹⁾			
Verenigde Staten	3,4	2,9	1,6
Japan	-0,3	0,7	1,0
Werkloosheidsgraad⁽²⁾			
Verenigde Staten	5,1	4,8	5,1
Japan	4,4	4,3	4,3

Bron: EC, lentevooruitzichten mei 2006.

(1) Consumptieprijsindex.

(2) Procenten van de beroepsbevolking.

renteverschil tussen de Verenigde Staten en het eurogebied apprecieerde de dollar in de loop van 2005, ondanks het aanzienlijke tekort op de Amerikaanse lopende rekening. In de eerste maanden van 2006 verloor de dollar echter opnieuw terrein, met name tegenover de euro. Al met al bleven de schommelingen in de gewogen gemiddelde wisselkoersen van de valuta's van de voornaamste industrielanden sedert het begin van 2005 relatief beperkt.

In die context houden de internationale instellingen er, ondanks de aanhoudend hoge olieprijs, gunstige vooruitzichten op na ten aanzien van 2006 en 2007. Volgens de Europese Commissie zou het mondiale bbp krachtig blijven groeien, namelijk met 4,6 pct. in 2006 en 4,3 pct. in 2007, wat aanleiding zou geven tot een verdere verbetering op de arbeidsmarkten. Ook de wereldhandel zou snel blijven toenemen. Als gevolg van de toenemende internationale concurrentie in het kader van de globalisering, de matige loonontwikkelingen en de gestegen geloofwaardigheid van het monetair beleid zou de inflatie ingehouden blijven. De

financieringsvoorwaarden zouden gunstig kunnen blijven en zo de groei verder ondersteunen.

Voorts zou de mondiale groei evenwichtiger gespreid zijn over de verschillende economische zones. In de Verenigde Staten zou de economie opnieuw stevig groeien, zij het in een enigszins matiger tempo dan in 2005. Verwacht wordt dat de activiteit er, na een sterk eerste semester, zou vertragen als gevolg van de hogere rente op korte termijn en een afkoelende woningmarkt. Dit brengt met zich dat de rol van de Verenigde Staten in de mondiale activiteitsontwikkeling in de komende twee jaar wat zou afnemen.

Ondersteund door de structurele ingrepen zou de economische activiteit in Japan eveneens vaart houden zodat de deflatie er verder wordt overwonnen. Er wordt gerekend op een voortdurend robuuste binnenlandse vraag, terwijl de expansie in de opkomende landen van Azië de uitvoer zou stimuleren. Voor China wordt in 2006 en 2007 nog steeds minstens 9 pct. groei verwacht, wat weliswaar iets minder is dan in 2005. De vertraging zou vooral toe te schrijven zijn aan de daling van de netto-uitvoer als gevolg van, onder meer, de matiger activiteitsontwikkeling in de Verenigde Staten. In India zou de groei eveneens ietwat vertragen maar desondanks stevig blijven. Ondersteund door een toenemende binnenlandse vraag en een stevige intraregionale handel zouden de opkomende landen van Azië een belangrijke groeipool blijven voor de mondiale economische activiteit.

Tegen de achtergrond van de voortdurend hoge olieprijsen wordt voor de olie-uitvoerende landen, met name Rusland en de landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika, eveneens een voorspoedige groei verwacht. Na de opkomende landen van Azië zijn de GOS-landen de snelst groeiende regio van de wereld geworden. De Latijns-Amerikaanse economieën zouden de volgende twee jaar gestadig blijven groeien met ongeveer 4 pct.; voor Afrika ten zuiden van de Sahara wordt meer dan 5 pct. groei per jaar verwacht.

Voor de nieuwe lidstaten van de Europese Unie wordt een activiteitstoename van gemiddeld 4,5 à 5 pct. in het vooruitzicht gesteld. Buitenlandse directe investeringen ondersteunen er de vaste kapitaalvorming en vergemakkelijken de financiering van de tekorten op de lopende rekening van de betalingsbalans. In het Verenigd Koninkrijk zou de groei in 2006 en 2007 opnieuw aantrekken na de inzinking van 3,1 pct. in 2004 tot 1,8 pct. in 2005. Deze was vooral het gevolg van een vertraging in de binnenlandse vraag tegen de achtergrond van een afkoelende woningmarkt en de hoge energieprijzen.

1.2 Projecties van het Eurosysteem voor het eurogebied

Ondanks de verwachte lichte vertraging van de mondiale groei, die evenwel relatief krachtig blijft, en niettegenstaande het hoge prijspeil van de grondstoffen en de recente appreciatie van de euro, zou de externe omgeving over het geheel genomen bevorderlijk blijven voor de groei in het eurogebied. Uit recente informatie blijkt dat de eind 2005 ingetreden vertraging tijdelijk van aard was. In het eerste kwartaal versnelde de reële groei tot 0,6 pct. Aanvankelijk geschraagd door de dynamiek van de buitenlandse vraag, zou deze zich handhaven op een niveau van ongeveer 0,5 pct. per kwartaal. De gemiddelde jaarlijkse groei van het bbp naar volume, die in 2005 beperkt bleef tot 1,4 pct., zou in 2006 tussen 1,8 en 2,4 pct. en in 2007 tussen 1,3 en 2,3 pct. liggen.

De uitvoervraag zou eveneens bijdragen tot de groei van de investeringen, tegen de achtergrond van een hersteld ondernemersvertrouwen, een hoge rentabiliteit en nog

steeds gunstige financieringsvoorwaarden. De particuliere consumptie zou gunstig worden beïnvloed door de geleidelijke verbetering van de toestand op de arbeidsmarkt en bijgevolg van het beschikbare inkomen van de gezinnen. De verhoging van de indirecte belastingen in 2007, voornamelijk in Duitsland, zou evenwel tijdelijk een matigend effect sorteren.

De aan de hand van de HICP gemeten inflatie heeft zich in 2005 gehandhaafd op gemiddeld 2,2 pct., voornamelijk als gevolg van de stijgende olieprijs. Ze zou in 2006 tussen 2,1 en 2,5 pct., en in 2007 tussen 1,6 en 2,8 pct. bedragen, onder invloed van de eens te meer belangrijke bijdrage van de energiecomponent tijdens het eerste jaar en van de wijzigingen in de indirecte belastingen tijdens het tweede jaar. Afgezien van deze factoren, zou de inflatoire druk tijdens de projectieperiode beperkt blijven, als gevolg van de voortgezette loonmatiging en de weerslag van de internationale concurrentie.

TABEL 2 PROJECTIES VAN HET EUROSISTEEM
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	Eurogebied			p.m. België		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Inflatie (HICP)	2,2	2,1 – 2,5	1,6 – 2,8	2,5	2,4	1,9
Bbp naar volume	1,4	1,8 – 2,4	1,3 – 2,3	1,5	2,5	2,0
waarvan:						
Particuliere consumptie	1,4	1,4 – 1,8	0,5 – 1,7	1,3	2,1	1,8
Overheidsconsumptie	1,4	1,3 – 2,3	0,7 – 1,7	1,9	1,9	2,4
Investerings	2,5	2,3 – 4,5	1,6 – 4,8	8,4	0,9	2,0
Uitvoer	4,1	5,2 – 8,0	3,3 – 6,5	2,6	5,2	4,3
Invoer	5,0	5,3 – 8,7	2,8 – 6,2	3,8	4,9	4,2

Bronnen: ECB, NBB.

Kader – Hypothesen van het Eurosysteem

De economische projecties van het Eurosysteem voor het eurogebied, evenals de overeenkomstige projecties voor België, berusten op de volgende technische veronderstellingen:

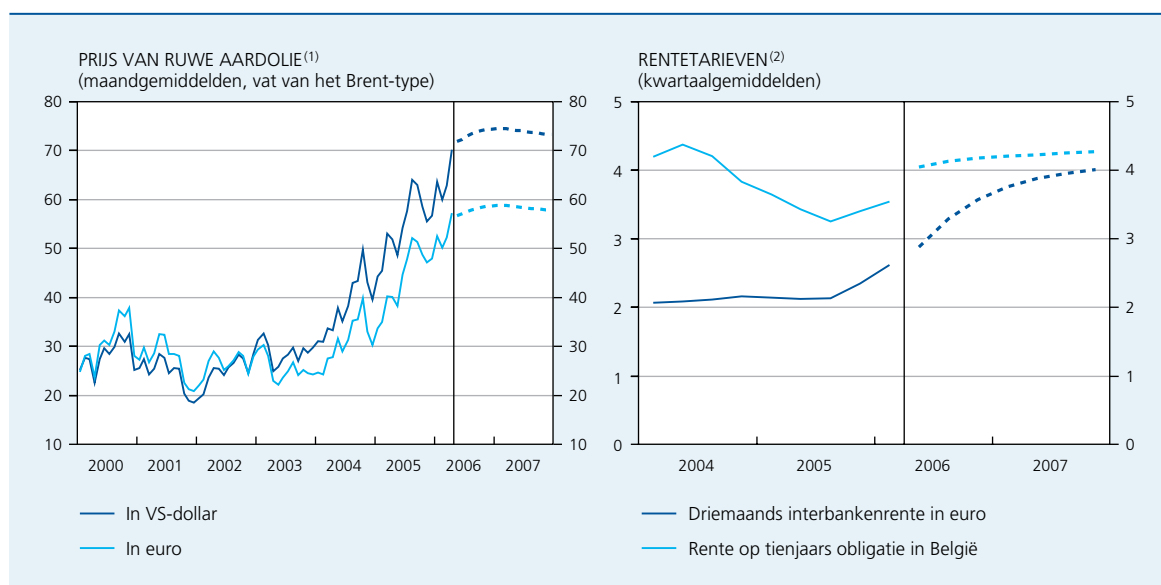
- de gehanteerde rentetarieven zijn gebaseerd op de marktverwachtingen. Bij de voorgaande projectie-oefeningen maakten de diensten van het Eurosysteem gebruik van een hypothese van een constante korte-termijnrente over de projectiehorizon. Teneinde de kwaliteit en de interne coherentie van de macro-economische projecties nog

te verbeteren, werd besloten de hypothese te baseren op de marktverwachtingen, volgens dezelfde benadering die reeds werd gevolgd voor de lange-termijnrente. Het betreft hier een zuiver technische aanpassing, die geen wijziging van het monetaire beleid van de ECB inhoudt, noch van de rol die de projecties in dit kader bekleeden.

De korte-termijnrente in euro bedroeg 2,9 pct. op het ogenblik dat de projecties werden opgesteld. Volgens de marktverwachtingen zou ze stijgen tot een jaargemiddelde van 3,1 pct. in 2006 en 3,9 pct. in 2007. De representatieve lange-termijnrente voor België zou uitkomen op respectievelijk 4 pct. in 2006 en 4,2 pct. in 2007;

- de bilaterale wisselkoersen van de euro worden constant gehouden op hun begin mei 2006 opgetekende waarde, namelijk voor de Amerikaanse munt, 1,27 dollar per euro;
- overeenkomstig het verloop van de in de termijncontracten weerspiegelde impliciete prijzen, zouden de noteringen voor aardolie op de wereldmarkt, die in de eerste helft van mei 2006 een niveau van ongeveer 72 dollar per vat bereikten, in de loop van 2006 nog lichtjes stijgen. Gemiddeld over het jaar zou de prijs van een vat Brent 70,3 dollar bedragen in 2006 en 73,9 dollar in 2007, tegen 54,4 dollar in 2005.

HYPOTHESEN OMTRENT HET VERLOOP VAN DE OLIEPRIJS EN DE RENTETARIEVEN

Bron : ECB.

(1) Werkelijk verloop tot en met april 2006, hypothese vanaf mei 2006.

(2) Werkelijk verloop tot en met het eerste kwartaal van 2006, hypothese vanaf het tweede kwartaal van 2006.

Uit het verwachte verloop van de wereldhandel en uit de resultaten van de projecties voor de partners van het eurogebied inzake goederen- en dienstenverkeer kan de externe omgeving voor de Belgische economie worden afgeleid. Onder impuls van een versnelling aan het begin van het jaar zou de groei van de uitvoermarkten naar volume, berekend aan de hand van de gewogen som van de invoer van derde landen, gemiddeld meer dan 7 pct. bereiken in 2006, alvorens terug te vallen tot 5,3 pct. in 2007. De uitvoerprijzen van de concurrenten zouden gematigd blijven, en zouden in 2006 met 2,2 pct. en in 2007 met 1,2 pct. toenemen.

 HYPOTHESEN BIJ DE PROJECTIES VAN HET EUROSISTEEM

	2005	2006	2007
	(jaargemiddelden)		
Driemaands interbankenrente in euro	2,2	3,1	3,9
Rente op tienjaars obligatie in België	3,4	4,0	4,2
Wisselkoers van de euro t.o.v. de VS-dollar	1,24	1,25	1,27
Aardolieprijs (VS-dollar per vat)	54,4	70,3	73,9
	(veranderingspercentages)		
Voor België relevante uitvoermarkten	5,9	7,2	5,3
Prijzen van de concurrenten bij de uitvoer	3,1	2,2	1,2
waarvan: concurrenten uit het eurogebied	2,2	2,5	1,4

Bron: ECB.

2. Activiteit, werkgelegenheid en vraag in België

2.1 Activiteits- en werkgelegenheidsverloop

In België is de economische activiteit aan het einde van 2005 en tijdens de eerste maanden van 2006 aanmerkelijk verstevigd. Begin 2005 werd de bbp-groei sterk gedrukt als gevolg van de tijdelijke verzwakking van de buitenlandse handel die een belangrijk effect sorteerde op de industriële activiteit. Gaandeweg versnelde de economische groei van 0,1 pct. in het eerste kwartaal van 2005 tot 0,6 pct. in het laatste kwartaal van dat jaar. Volgens een eerste raming van het INR zou hij in het eerste kwartaal van 2006 verder zijn opgelopen tot 0,8 pct., wat hoger is dan het potentiële tempo, steunend op een conjuncturele omslag in de industrie en een voortzetting van het gestage groeitempo in de zakelijke dienstverlening.

Het herstel ging gepaard met een sterke toename van het ondernemersvertrouwen alsook, in mindere mate, van het consumentenvertrouwen. Met name in de werkende nijverheid verbeterde het ondernemersklimaat fors, ondersteund door een toename van de uitvoerorders. Hoewel het vertrouwen recent wat op de reële activiteitsversteviging lijkt te zijn vooropgelopen, blijft de correlatie tussen beide op een hoog niveau. De toename

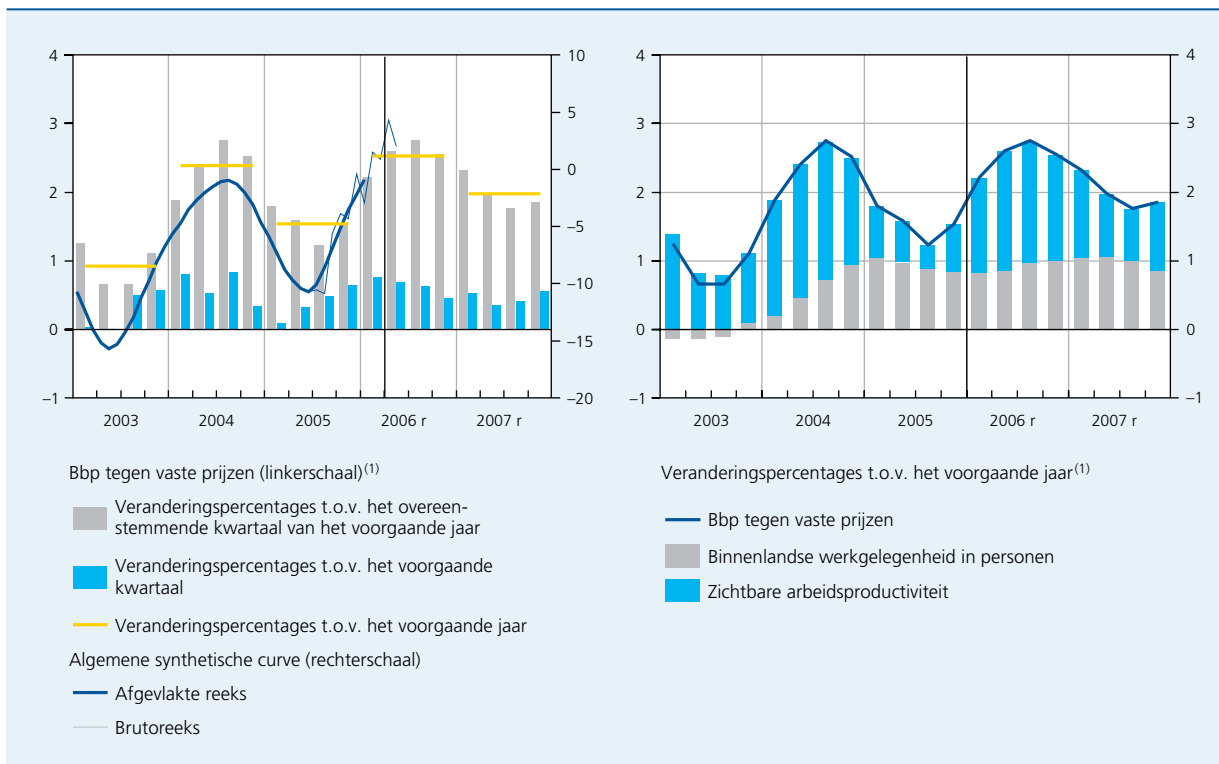
van het vertrouwen werd tevens bevestigd door de bezettingsgraad die, in het bijzonder voor halffabrikaten, sterk opliep en zijn hoogste niveau bereikte sinds het begin van 2001. Ook de industriële productie en het uitvoervolume waren in de eerste maanden van 2006 merkelijk hoger dan in het laatste kwartaal van 2005. Deze dynamiek zou zich volgens de reeds beschikbare indicatoren in het tweede kwartaal hebben gehandhaafd.

De enigszins sterker dan verwachte conjunctuurverbetering over het eerste semester verklaart de opwaartse bijstelling van de voorziene bbp-groei voor 2006 van 2,2 pct. tot 2,5 pct., tegen 1,5 pct. in 2005. De economische groei zou in de loop van het jaar echter gaandeweg vertragen en zou dichter aansluiten bij het potentiële tempo, als gevolg van de aanhoudend hoge olieprijs en de recente versteviging van de wisselkoers ten opzichte van de dollar. Tevens zou de buitenlandse vraag over de projectiehorizon aan kracht inboeten en zouden zowel de korte als, in mindere mate, de lange-termijnrentetarieven verder oplopen. Zo zou de bbp-groei in België terugvallen tot 2 pct. in 2007, wat dichter aansluit bij het expansie-tempo dat voor het eurogebied wordt voorzien, nadat hij dit in 2006 duidelijk zou overschrijden.

De werkgelegenheid volgt normaal gezien met enige vertraging en in afgezwakte mate de activiteitsontwikkelingen. De conjunctuurverzwakking die bij het begin van 2005 werd opgetekend, heeft echter weinig invloed

GRAFIEK 2 ACTIVITEIT EN WERKGELEGENHEID

(seizoengezuiverde gegevens)

Bronnen: INR, NBB.

(1) Voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens.

gehad op het werkgelegenheidsverloop, aangezien in totaal tijdens dat jaar gemiddeld ongeveer 39.000 nieuwe arbeidsplaatsen werden gecreëerd, wat overeenstemt met een stijging van 0,9 pct. ten opzichte van 2004. Deze ont koppeling tussen de conjuncturele schommelingen van de activiteit en het werkgelegenheidsverloop kan verklaard worden door het zogenaamde effect van *labour hoarding* of het aanhouden van arbeidskrachten. Wanneer werkgevers geconfronteerd worden met een activiteitsverzwakking die ze als tijdelijk beschouwen, zullen zij eerder ervoor opteren om hun personeel in dienst te houden dan zich bloot te stellen aan een opeenvolging van kosten verbonden aan het ontslagen en opnieuw in dienst nemen van werknemers die eventueel moeten worden opgeleid om te voldoen aan de vereiste kwalificaties, op het moment van de herleving. De flexibiliteitsmechanismen in de arbeidsorganisatie, zoals variabele arbeidsduur en tijdelijke werkloosheid, stellen de ondernemingen in staat hun arbeidsvolume af te stemmen op hun productie. Op het moment dat de activiteit daadwerkelijk versnelt, zal ze aanvankelijk aanleiding geven tot een toename van de effectieve arbeidsduur zonder dat het tempo van de werkgelegenheidscreatie oploopt.

De benutting van de arbeidskrachten komt tot uiting in de productiviteitsontwikkeling per persoon, die in 2005 terugviel tot een groei van 0,6 pct. Als gevolg van de weerslag van *labour hoarding* zou die over de periode 2006-2007 herstellen tot gemiddeld 1,3 pct., wat dichter aansluit bij haar lange-termijngroei. De werkgelegenheid zou aldus in een stabiel tempo van 0,9 à 1 pct. op jaarbasis blijven doorgroeien, wat overeenstemt met een creatie van 80.000 nieuwe arbeidsplaatsen over het geheel van de periode 2006-2007.

De creatie van nieuwe arbeidsplaatsen zou zich voornamelijk voordoen bij de loontrekkenden in de particuliere sector. In de overheidssector zou het aantal werkenden tot het einde van 2007 in totaal met ongeveer 8.000 personen toenemen, na een lichte terugval in 2005, onder meer als gevolg van de aanwervingsstop bij de Vlaamse administratie. Nadat het aantal zelfstandigen vorig jaar voor het eerst sinds 1997 opnieuw toenam, zou hun aantal over de projectieperiode verder aangroeien met 10.000, onder meer omdat dit statuut inwoners van de nieuwe EU-lidstaten mogelijkheden biedt om toegang te krijgen tot onze arbeidsmarkt.

TABEL 3 ARBEIDSAANBOD EN -VRAAG

(voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, jaargemiddelden, jaar-op-jaarveranderingen in duizenden personen, tenzij anders vermeld)

	2002	2003	2004	2005	2006 r	2007 r
Bevolking op arbeidsleeftijd	31	30	30	31	36	37
Beroepsbevolking	15	44	63	58	37	48
<i>p.m. Geharmoniseerde activiteitsgraad</i> ⁽¹⁾	64,8	64,9	65,9	66,7	66,9	67,2
Nationale werkgelegenheid	-7	-3	24	39	38	42
<i>p.m. Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad</i> ⁽¹⁾	59,9	59,6	60,4	61,1	61,3	61,6
Grensarbeiders	0	1	1	0	0	0
Binnenlandse werkgelegenheid	-6	-3	24	39	38	42
Zelfstandigen	-7	-6	-2	5	6	4
Loontrekkenden	1	2	26	34	32	38
Overheidssector	17	10	7	-1	4	3
Particuliere sector	-16	-7	19	34	28	34
Niet-werkende werkzoekenden	22	47	38	20	-1	6
<i>p.m. Geharmoniseerde werkloosheidsgraad</i> ⁽²⁾ ...	7,5	8,2	8,4	8,4	8,2	8,2

Bronnen: EC, INR, RVA, NBB.

(1) Procenten van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar).

(2) Procenten van de beroepsbevolking. Deze reeks stemt overeen met de resultaten van de arbeidskrachtentellingen, die maandelijks, in overeenstemming met de methodologie van Eurostat, worden aangepast door gebruik te maken van de nationale administratieve gegevens.

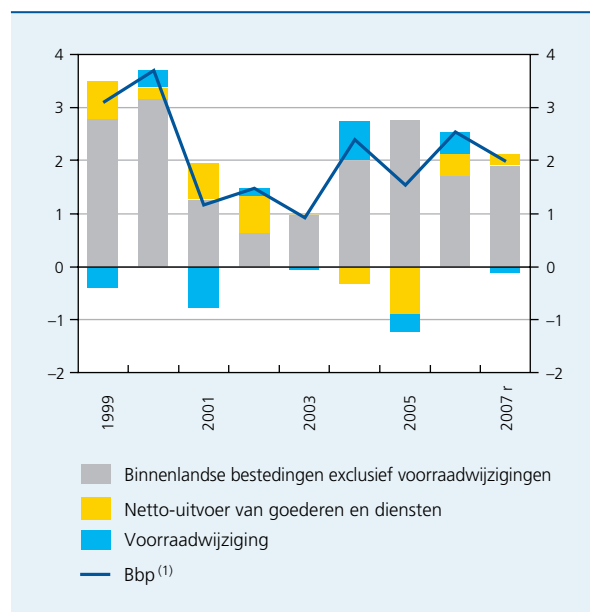
Het aantal extra jobs over de periode 2006-2007 stemt min of meer overeen met de verwachte toename van het aanbod arbeidskrachten op de arbeidsmarkt. Deze toename is enerzijds een gevolg van de aanwas van de bevolking op arbeidsleeftijd, en anderzijds van de verhoging van de activiteitsgraad tot 67,2 pct., tegen 66,7 pct. in 2005. Het aantal niet-werkende werkzoekenden zou nagenoeg stabiliseren in 2006 en 2007 ondanks de incorporatie van oude niet-werkende werkzoekenden van 50 tot 58 jaar, waaraan nu wordt opgelegd dat zij beschikbaar blijven op de arbeidsmarkt. Zij worden geregistreerd als niet-werkende werkzoekenden en maken dus deel uit van de beroepsbevolking. De geharmoniseerde werkloosheidsgraad, uitgedrukt in procenten van de beroepsbevolking, zou zich op 8,2 pct. stabiliseren.

2.2 Verwachte ontwikkelingen van de voornaamste bestedingscategorieën

De meeste bestedingscategorieën zouden in 2006 en 2007 bijdragen tot de bbp-groei, die derhalve evenwichtiger zou zijn samengesteld dan in 2004 en 2005. Na gedurende twee jaar te hebben gewogen op de economische activiteit, zou de netto-uitvoer opnieuw de groei stimuleren, met name in 2006. De binnenlandse vraag, van haar kant, zou over de projectiehorizon robuust blijven.

GRAFIEK 3 VOORNAAMSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN, TEGEN PRIJZEN VAN 2000

(voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens; bijdrage tot de verandering van het bbp, in procentpunten, tenzij anders vermeld)

Bronnen: INR, NBB.

(1) Jaarlijkse veranderingspercentages.

In vergelijking met 2005 zou ze evenwel meer steunen op de consumptieve bestedingen, terwijl de investeringen minder sterk zouden groeien, na hun uitzonderlijke dynamiek in het voorgaande jaar. De bijdrage van de voorraadopbouw tot de bbp-groei zou in 2006 uitkomen op 0,4 procentpunt, en zou vervolgens verwaarloosbaar zijn in 2007.

De bijdrage van de binnenlandse vraag tot de bbp-groei zou in 2006 voor de helft berusten op de particuliere consumptie, waarvan het stijgingstempo in 2006 en 2007 respectievelijk 2,1 en 1,8 pct. zou bedragen, tegen 1,3 pct. tijdens de afgelopen twee jaar.

De particuliere consumptie zou aldus haar hoogste groeitempo sinds 2000 bereiken, gesteund door een versnelling van de koopkrachttoename. Als gevolg van de daling van de inflatie zou de reële stijging van het beschikbare inkomen van de particulieren oplopen van 1,3 pct. in 2005 tot 1,8 en 2,2 pct. in 2006 en 2007. In nominale termen zou zowel het primaire inkomen van de particulieren als hun beschikbare inkomen, met inachtneming van de netto-overdrachten aan andere sectoren – voornamelijk de belastingen en de bijdragen aan de overheid, enerzijds, en de sociale uitkeringen, anderzijds

– in vrijwel constante mate toenemen in 2005 en tijdens de projectieperiode, namelijk met ongeveer 3,5 pct. voor het primaire inkomen en 4 pct. voor het beschikbare inkomen. De snellere groei van het beschikbare inkomen zou onder meer het gevolg zijn van de tenuitvoerlegging van de in 2001 ingezette belastinghervorming en de met name voor 2007 verwachte verlagingen van de sociale bijdragen. In het laatstgenoemde jaar zou de stijging van het gemiddelde rentepeil die in de hypothesen in aanmerking wordt genomen, ten goede komen aan de netto-inkomens uit vermogen van de particulieren. Binnen het primaire inkomen zou die bijdrage de wat mindere toename van de lonen en van de inkomens van de zelfstandigen compenseren.

Volgens de projecties zou de spaarquote van de particulieren geringe veranderingen te zien geven en uitkomen op ongeveer 13 pct. van het beschikbare inkomen. De consolidatie van de werkgelegenheidscreatie alsook de minder sterke energieprijsstijgingen zouden het voorzorgssparen van de gezinnen in 2006 wat doen afnemen, na een tijdelijke stijging in 2005. De spaarquote zou in 2007 evenwel weer licht stijgen, aangezien de particulieren hun inkomen uit vermogen slechts in relatief beperkte mate aanwenden voor consumptieve doeleinden.

TABEL 4 BRUTO BESCHIKBAAR INKOMEN VAN DE PARTICULIEREN, TEGEN LOPENDE PRIJZEN
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2003	2004	2005 r	2006 r	2007 r
Bruto primair inkomen	0,3	2,3	3,5	3,4	3,5
waarvan:					
Lonen en salarissen	1,8	2,9	3,5	3,5	3,2
Bezoldigingen per persoon	1,7	2,1	2,4	2,5	2,1
Werkgelegenheid	0,1	0,7	1,0	0,9	1,1
Bruto-exploitatatieoverschot en bruto gemengd inkomen ...	1,1	0,2	4,3	3,7	3,0
Inkomen uit roerend vermogen ⁽¹⁾	-8,8	1,9	2,7	2,6	5,9
Lopende overdrachten ⁽¹⁾	-1,1	2,3	1,1	-0,3	0,9
waarvan:					
Lopende belastingen op het inkomen en het vermogen ...	0,3	3,3	3,6	0,6	2,7
Bruto beschikbaar inkomen	0,6	2,3	4,1	4,2	4,0
<i>p.m. Tegen vaste prijzen</i> ⁽²⁾	-1,0	-0,2	1,3	1,8	2,2
Consumptieve bestedingen	2,6	4,0	3,8	4,6	3,7
Spaarquote ⁽³⁾	14,3	12,8	13,0	12,7	13,0

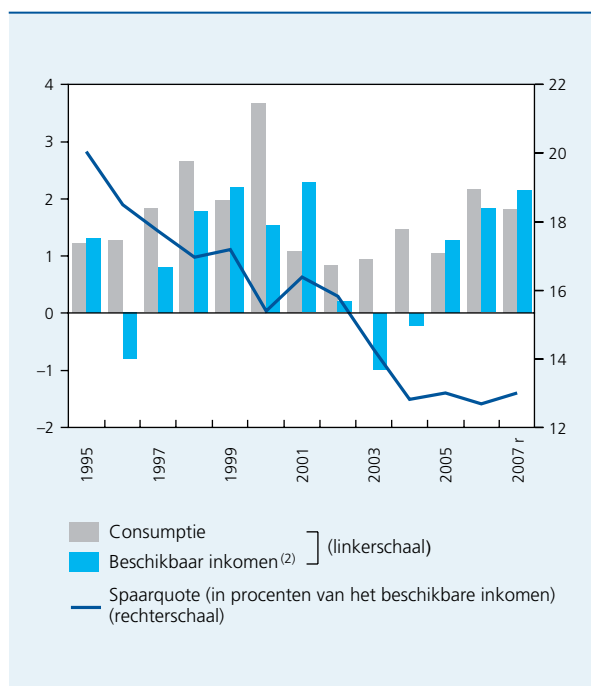
Bronnen: INR, NBB.

(1) Het betreft nettobedragen, dat wil zeggen het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde inkomens of overdrachten, met uitzondering van de overdrachten in natura.

(2) Gegevens gedeïnfleerd aan de hand van de deflator van de consumptieve bestedingen van de particulieren.

(3) Brutobesparingen, in procenten van het bruto beschikbare inkomen, waarbij de wijziging in de rechten van de huishoudens op de pensioenfondsen in die twee aggregaten begrepen is.

GRAFIEK 4 CONSUMPTIE, BESCHIKBAAR INKOMEN EN SPAARQUOTE VAN DE PARTICULIEREN
(veranderingspercentages tegen vaste prijzen t.o.v. het voorgaande jaar⁽¹⁾, tenzij anders vermeld)

Bronnen: INR, NBB.

(1) Niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens.

(2) Gegevens gedeïflecteerd aan de hand van de deflator van de consumptieve bestedingen van de particulieren.

Na een versnelling aan het einde van 2005 zouden de investeringen in woningen relatief dynamisch blijven in 2006. Het vertrouwen in de bouwsector stabiliseerde zich op een hoog niveau en het aantal toegekende bouwvergunningen, dat in 2005 reeds een sterke toename met 11 pct. had vertoond, versnelde nog aan het begin van 2006. Verwacht wordt dat de investeringen in 2006 met 3,6 pct. zullen toenemen, tegen 3,2 pct. in 2005, en daardoor voor het vierde opeenvolgende jaar de stijging van het reële beschikbare inkomen zullen overtreffen. Deze ontwikkeling wordt ondersteund door het nog altijd lage niveau van de lange-termijnrente en de prijsstijgingen op de secundaire markt. Naar verwachting zullen deze factoren wat minder ondersteunend worden naarmate de projectiehorizon vordert, waardoor het groeitempo van de investeringen in woningen zou teruglopen tot 1,7 pct. in 2007, wat vergelijkbaar is met het verloop van het beschikbare inkomen.

In 2006 zouden de consumptieve bestedingen van de overheid in eenzelfde tempo groeien als de voorgaande jaren. Door toedoen van de gezondheidsuitgaven zou in 2007 evenwel een lichte versnelling optreden.

Ook de toename van de overheidsinvesteringen zou, exclusief de verkopen van overheidsgebouwen, in 2006 aansluiten bij die van de voorgaande jaren. Met name de investeringen van de lokale overheden zouden initieel krachtig blijven, wegens de gemeente- en provincieraadsverkiezingen in oktober. In 2007 zouden de investeringen evenwel teruglopen met 6,7 pct. De verwachte ontwikkeling van het bedrag aan overheidsinvesteringen wordt echter ernstig verstoord door omvangrijke verkopen van overheidsgebouwen, die in de nationale rekeningen als een desinvestering van de overheid worden geboekt. In totaal zouden deze verkopen in 2006 naar raming 0,7 miljard euro belopen, waarbij de ondernemingen en het buitenland als tegenpartij optreden ten belope van respectievelijk 0,6 en 0,1 miljard euro. Rekening houdend met deze verkopen zouden de overheidsinvesteringen in 2006 met 5,6 pct. teruglopen en in 2007 met 6,3 pct. toenemen.

De ondernemingen, van hun kant, hebben, na een grote terughoudendheid tijdens de voorgaande jaren, in 2005 hun investeringen fors verhoogd, namelijk met ongeveer 10 pct. Volgens de projecties zou de investeringsgroei teruglopen tot 0,8 pct. in 2006 en 1,5 pct. in 2007. Die groeicijfers worden evenwel gedrukt door onregelmatige factoren, met name het uitblijven van belangrijke nieuwe investeringen in de maritieme sector na de eerste jaarhelft van 2005 en omvangrijke vastgoedtransacties in 2006, volgend uit de verkoop van gebouwen door de overheid. Ongerekend alle uitzonderlijke transacties zouden de ondernemingen hun bruto-investeringen in vaste activa in 2006 en 2007 met respectievelijk 2,4 en 3 pct. verhogen.

De terughoudendheid van de ondernemingen tijdens de periode 2002-2004 had tot gevolg dat de investeringsquote, uitgedrukt in verhouding tot het bbp en exclusief uitzonderlijke transacties, een daling met 1,3 procentpunt bbp liet optekenen, ondanks de relatief gunstige ontwikkeling van de vraag- en financieringsvoorwaarden. Na de daaropvolgende inhaalbeweging in 2005, zou de investeringsquote zich stabiliseren op 14,3 pct. bbp in 2006 en 14,4 pct. in 2007.

De vraag- en financieringsvoorwaarden zouden tijdens de beschouwde periode gunstig blijven, waardoor de investeringen mede de bbp-groei zouden blijven schragen. Allereerst is de bezettingsgraad in de verwerkende nijverheid onlangs aanmerkelijk gestegen, als gevolg van het herstel van de productie. Daarnaast beschikken de ondernemingen over aanzienlijke eigen middelen, gemeten aan de hand van het bruto-exploitatatieoverschot, ten belope van 22,1 pct. bbp in 2005. Die middelen zouden over de projectieperiode opnieuw toenemen tot 23,4 pct. bbp in

TABEL 5 BBP EN VOORNAAMSTE BESTEDINGS-CATEGORIËN, TEGEN PRIJZEN VAN 2000

(voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

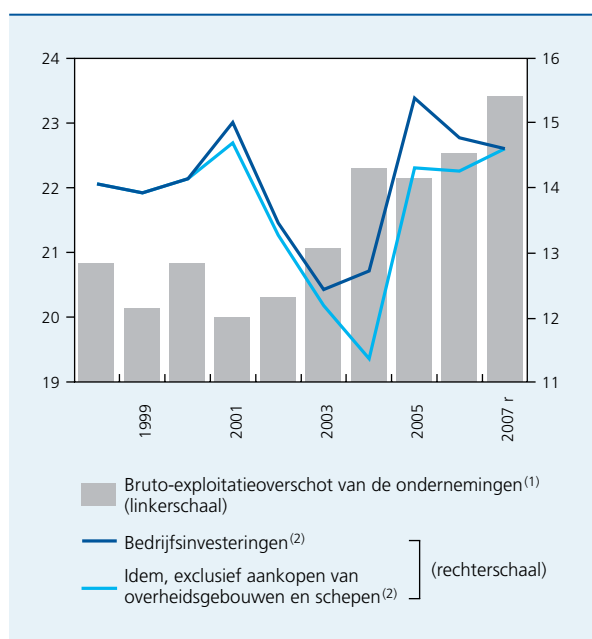
	2003	2004	2005	2006 r	2007 r
Consumptieve bestedingen van de particulieren	1,0	1,3	1,3	2,1	1,8
Consumptieve bestedingen van de overheid	2,6	1,9	1,9	1,9	2,4
Bruto-investeringen in vaste activa	-0,6	4,4	8,4	0,9	2,0
Woningen	3,7	9,1	3,2	3,6	1,7
Overheid	1,0	1,1	14,1	-5,6	6,3
<i>p.m. Exclusief verkopen van overheidsgebouwen</i>	1,0	6,9	5,2	5,8	-6,7
Ondernemingen	-2,0	3,3	9,4	0,8	1,5
<i>p.m. Exclusief aankopen van overheidsgebouwen en zeeschepen</i>	-2,2	-0,1	10,6	2,4	3,0
Voorraadwijziging ⁽¹⁾	-0,1	0,7	-0,3	0,4	-0,1
<i>p.m. Totaal van de binnenlandse bestedingen</i>	0,9	2,8	2,5	2,2	1,8
Netto-uitvoer van goederen en diensten ⁽¹⁾	0,0	-0,3	-0,9	0,4	0,2
Uitvoer van goederen en diensten	2,8	5,6	2,6	5,2	4,3
Invoer van goederen en diensten	2,9	6,3	3,8	4,9	4,2
Bbp	0,9	2,4	1,5	2,5	2,0

Bronnen: INR, NBB.

(1) Bijdrage tot de verandering van het bbp.

GRAFIEK 5 INVESTERINGEN EN BRUTO-EXPLOITATIEOVERSCHOT VAN DE ONDERNEMINGEN

(procenten bbp)

Bronnen: INR, NBB.

(1) Brutogegevens, lopende prijzen.

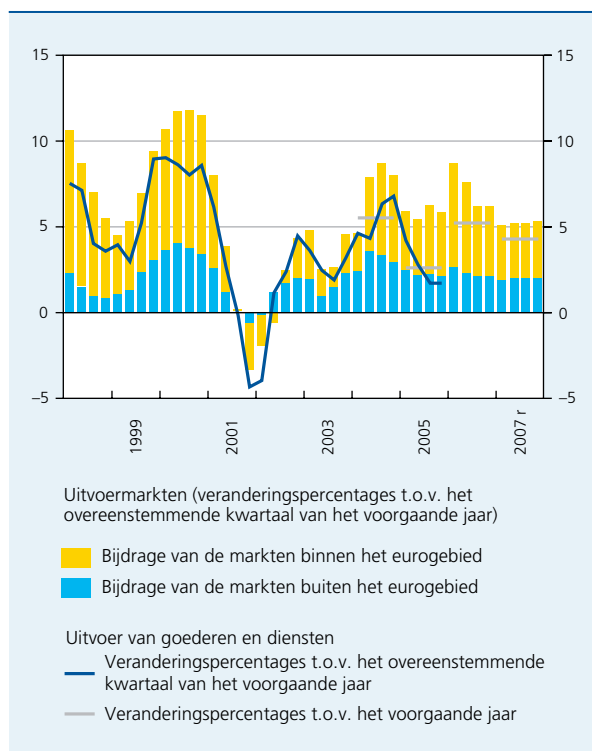
(2) Voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, vaste prijzen.

2007, door de toename van de marges als gevolg van minder sterke inputprijsstijgingen en een matig verloop van de loonkosten, enerzijds, en een stijgend verkoopvolume anderzijds.

Ten slotte blijven ook de voorwaarden op het gebied van externe financiering via leningen of via de uitgifte van aandelen gunstig, hoewel de lange-termijnrente tegen het eind van de voorspellingshorizon wat zou oplopen tot 4,3 pct. De toegenomen vraagvooruitzichten en de gunstige kredietvoorwaarden vertaalden zich eind 2005, voor het eerst sinds het tweede kwartaal van 2002, in een jaar-op-jaartoename van het volume aan niet-financiële ondernemingen verstrekte leningen.

Het uitvoervolume van goederen en diensten liep in het eerste kwartaal van 2005 sterk terug als gevolg van de verzwakking van de aan België gerichte buitenlandse vraag. Hoewel de uitvoermarkten nadien weer snel begonnen te groeien, herstelde de uitvoer zich slechts met een zekere vertraging vanaf het einde van het jaar. Gemiddeld genomen bleef de uitvoer van goederen en diensten in 2005 met een groei van 2,6 pct. sterk onder die van de uitvoermarkten.

GRAFIEK 6 UITVOERMARKTEN EN UITVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN
(voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens)

Bronnen: ECB, INR, NBB.

De recente gegevens wijzen op een verdere versnelling van de uitvoermarkten aan het begin van 2006 die enigszins sterker uitvalt dan voorzien. Deze verbetering die, volgens de statistieken van de buitenlandse handel, ook aanleiding gaf tot een hoger uitvoervolume, zou in belangrijke mate de groeiversteviging over de eerste helft van 2006 ondersteunen. De toegenomen dynamiek van de buitenlandse vraag wordt volledig gedragen door de partners binnen het eurogebied, die het groeitempo van de markten buiten het eurogebied zouden evenaren. Volgens de hypothesen van het Eurosysteem zou de groei van de Belgische uitvoermarkten in 2006 oplopen tot 7,2 pct. alvorens af te zwakken tot 5,3 pct. in 2007.

Verwacht wordt dat deze ontwikkelingen de groei van het uitvoervolume zullen doen herstellen tot 5,2 pct. in 2006, waarna die groei wat zou afnemen tot 4,3 pct. in 2007, in aansluiting op het verloop van de uitvoermarkten en de vertraagde effecten van de recente wisselkoersappreciatie. Over de gehele voorspellingshorizon zou het verlies aan marktaandeel evenwel lager uitvallen dan wat in 2005 het geval was, als gevolg van het hogere aandeel

van de partners binnen het eurogebied in de expansie van de relevante uitvoermarkten en van een meer gematigd verloop van de Belgische uitvoerprijzen dat spoort met dat van de concurrenten. Als gevolg van de minder grote energie- en grondstofprijsstijgingen zou ook de toename van de invoerprijzen afzwakken, maar initieel toch hoger blijven dan de stijging van de uitvoerprijzen, waardoor in 2006 een ruilvoetverlies zou worden geleden van 0,6 pct., tegen 0,7 pct. in 2005. Daarentegen zou in 2007 een lichte winst worden opgetekend.

De groei van het invoervolume zou oplopen van 3,8 pct. in 2005 tot 4,9 pct. in 2006 en 4,2 pct. in 2007, wat een beperktere versnelling is dan die van de uitvoer door de uitzonderlijke dynamiek van de investeringen die in 2005 het invoervolume schraagden. De netto-uitvoer zou in 2006 bijgevolg 0,4 pct. bbp bijdragen tot de groei, na twee jaren waarin hij op de groei had gewogen. Deze bijdrage zou in 2007 evenwel wat afnemen tot 0,2 pct. bbp.

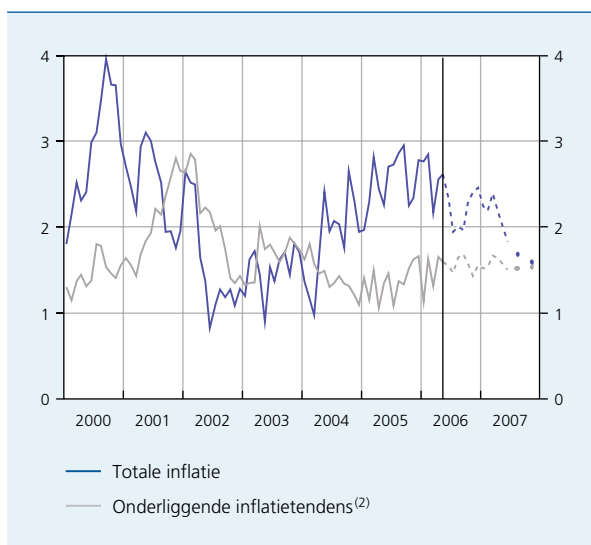
Terwijl de sterke invoerprijsstijgingen en de tragere groei van het uitvoervolume het saldo van de lopende rekening in 2005 in aanzienlijke mate aantastten zou de ontwikkeling van de invoer- en uitvoervolumes en van hun prijzen over de projectieperiode aanleiding geven tot een bescheiden verbetering van het saldo van de lopende rekening tot 2,1 en 2,3 pct. bbp in 2006 en 2007, tegen 1,7 pct. in 2005.

3. Prijzen en kosten

Sinds 2004 werden de bewegingen van de totale inflatie in België voornamelijk bepaald door het prijsverloop van de energiedragers. De nagenoeg voortdurende stijging ervan tijdens de voorbije twee jaar tilde de HICP-inflatie tot een niveau boven 2 pct. De invloed ervan is eveneens cruciaal in de recente maandelijkse schommelingen en in de projecties tot eind 2007. Zo hadden de tijdelijke maatregelen tot verlaging van de stookoliefactuur van de gezinnen tijdens het laatste kwartaal van 2005 een vertragend effect van 0,2 procentpunt gesorteerd, terwijl de nieuwe prijsstijging van de ruwe aardolie op de internationale markten de inflatie aan het begin van het lopende jaar deed oplopen tot 2,8 pct. Het profiel van de projecties wordt beïnvloed door de opeenvolging van een neerwaarts basiseffect tijdens de zomer van 2006, dat de tegenhanger vormde van de bijzonder grote olieprijsstijgingen van twaalf maanden eerder, en van een opwaarts basiseffect, dat wordt veroorzaakt door de bovenvermelde tijdelijke maatregelen. Meer fundamenteel gezien zou de energiecomponent tot de eerste maanden van 2007 een belangrijke bijdrage aan

GRAFIEK 7

INFLATIE

(HICP – veranderingspercentages t.o.v. de overeenstemmende periode van het voorgaande jaar ⁽¹⁾)

Bronnen: EC, NBB.

(1) Ongerekend het geraamde effect, in januari en juli 2000, van de opname van de koopjes in de HICP vanaf 2000.

(2) Gemeten aan de hand van de gemiddelde HICP ongerekend niet-bewerkte levensmiddelen en energiedragers.

de totale inflatie blijven leveren. Die zou vervolgens snel afnemen, overeenkomstig de beperkte terugval die is ingebouwd in de voor de aardolienoteringen gehanteerde hypothese. De totale inflatie zou in de tweede

helft van 2007 dan ook onder 2 pct. dalen. Gemiddeld over het jaar beschouwd, zou ze teruglopen van 2,5 pct. in 2005 tot 2,4 pct. in 2006, dat is een opwaartse herziening met 0,1 procentpunt in vergelijking met de najaarsprojectie van 2005. In 2007 zou ze uitkomen op 1,9 pct.

Afgezien van haar directe effect, heeft de stijging van de energieprijzen tot nu toe geen aanzienlijke weerslag gehad op het algemene prijsverloop. Integendeel, de onderliggende inflatietendens is gestadig vertraagd van gemiddeld 2,1 pct. in 2002 tot 1,4 pct. in 2005. In de loop van het voorbije jaar zette opnieuw een lichte stijging in, die volgens de projecties zou aanhouden, aangezien de onderliggende inflatietendens eind 2007 1,6 pct. zou belopen. Die omslag vindt zijn oorsprong in de in 2005 opgetekende versnelling van het verloop van de invoerprijzen, die voorheen werd afgeremd door de appreciatie van de euro. Behalve voor energie, waren de prijsstijgingen zeer aanzienlijk voor de ingevoerde grondstoffen, wat zou bijdragen tot een geleidelijke verhoging van de prijzen van de industriële goederen. Dat effect blijft evenwel beperkt door de toenemende concurrentie als gevolg van de mondialisering van de handel. De prijsveranderingen voor de diensten zouden dan weer ingehouden blijven tot ongeveer 2 pct., als gevolg van de matiging van de inflatiedruk van binnenlandse oorsprong.

TABEL 6

INDICATOREN VAN PRIJZEN EN KOSTEN

(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2003	2004	2005	2006 r	2007 r
HICP	1,5	1,9	2,5	2,4	1,9
Gezondheidsindex	1,5	1,6	2,2	1,7	1,9
Deflatoren van de componenten van de vraag en van het bbp					
Invoer	-2,1	2,8	6,4	3,8	1,3
Uitvoer	-2,1	2,3	5,6	3,3	1,4
<i>p.m. Ruilvoet</i>	-0,1	-0,5	-0,7	-0,6	0,1
Binnenlandse vraag	1,9	2,7	2,7	2,1	1,8
Bbp	1,7	2,3	2,2	1,5	1,9
Kosten van binnenlandse oorsprong per eenheid toegevoegde waarde (bijdragen aan de verandering van de bbp-deflator)					
Loonkosten	0,4	0,1	1,1	0,4	0,6
Bruto-exploitatietoershot	1,2	1,5	0,9	0,9	1,5
Indirecte belastingen min subsidies	0,1	0,7	0,3	0,3	-0,2

Bronnen: EC, INR; FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie; NBB.

In 2006 en 2007 zou de groei van de binnenlandse kosten, opgenomen in het geheel van de geproduceerde goederen en diensten, zoals blijkt uit de bbp-deflator, immers beperkt blijven tot minder dan 2 pct., vooral als gevolg van de gematigde bijdrage van de loonkosten, die ongeveer 0,5 procentpunt zou belopen, wat aansluit bij het in 2003 en 2004 opgetekende verloop. Die bijdrage was iets groter dan 1 procentpunt in 2005; de versnelling ervan werd grotendeels opgevangen door een geringere toename van het exploitatieoverschot.

De in 2005 opgetekende versnelling van de loonkosten per eenheid product komt ook tot uiting op het niveau van de sector van de bedrijven, waar ze met 1,6 pct. gestegen zijn. De versnelling was het gevolg van de tijdelijke daling van de productiviteitsgroei tot slechts 0,2 pct., wegens de conjuncturele verslechtering aan het begin van dat jaar. In het licht van een evenwichtiger economische groei zou de productiviteit in 2006 en 2007 met gemiddeld 1,4 pct. per jaar toenemen, wat een tempo is dat in de buurt ligt van haar trendmatige verloop. De vermeerdering van de loonkosten per eenheid product zou in elk van die twee jaren teruglopen tot 0,8 pct.

Blijkens de thans voor 2005 beschikbare gegevens en de voor 2006 verwachte ontwikkelingen, zouden de uurloonkosten over die twee jaar samen met 4,2 pct. stijgen. Hoewel de weerslag van de indexering hoger

was dan verwacht werd op het ogenblik van de interprofessionele onderhandelingen, eind 2004, zou die stijging onder de nominale norm van 4,5 pct. blijven die door de regering werd aangenomen voor de periode 2005-2006. Tot de factoren die aan dat resultaat hebben bijgedragen, behoort de invoering van de nieuwe gezondheidsindex in januari 2006 die het technische effect sorteert de automatische loonindexering dat jaar te beperken⁽¹⁾. Bovendien was de loondrift, net als de vorige jaren, geringer dan in het verleden, wellicht wegens structurele ontwikkelingen in de samenstelling van de werkgelegenheid. In 2005 hebben de extra verminderingen van de sociale bijdragen van werkgevers eveneens, net als het voorgaande jaar, de toename van de loonkosten beperkt. Er werden ook maatregelen tot lastenverlaging genomen voor ploegenarbeid en wetenschappelijk onderzoek, alsook om de fiscale wig inzake de vergoeding voor overuren te verkleinen. Volgens de conventies van de nationale rekeningen worden ze geboekt als subsidies aan bedrijven veeleer dan als een component van de loonkosten. Ondanks deze geringere stijging van de loonkosten tijdens de periode 2005-2006 zou de handicap ten opzichte van onze drie buurlanden – Duitsland, Frankrijk en Nederland – vermoedelijk zijn toegenomen. De in die landen opgetekende neerwaartse herziening zou die voor België immers overtreffen.

Voor 2007 is de in deze oefening aangenomen groei van de uurloonkosten met 1,9 pct. van dezelfde grootteorde als de voorgaande jaren en beantwoordt hij grosso modo aan het verwachte indexeringseffect.

(1) De geïnteresseerde lezer vindt een verklaring voor dat effect in punt 3.5 van het in dit tijdschrift verschenen artikel over de nieuwe nationale consumptieprijsindex.

TABEL 7 LOONKOSTEN IN DE PARTICULIERE SECTOR
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2003	2004	2005 r	2006 r	2007 r
Loonkosten per gewerkt uur	1,5	1,9	1,8	2,4	1,9
Conventionele lonen ⁽¹⁾	1,8	2,4	2,4	2,4	
Reële conventionele aanpassingen	0,4	1,0	0,4	0,6	
Indexeringen	1,5	1,4	2,0	1,9	
Loondrift ⁽²⁾	-0,6	-0,1	-0,1	0,0	
Sociale bijdragen van werkgevers	0,3	-0,4	-0,5	0,0	
Arbeidsproductiviteit ⁽³⁾⁽⁴⁾	1,3	1,9	0,2	1,6	1,1
Loonkosten per eenheid product ⁽⁴⁾	0,2	0,0	1,6	0,8	0,8

Bronnen: INR; FOD WASO; NBB.

(1) In de paritaire comités vastgelegde loonsverhogingen.

(2) Door de ondernemingen toegekende verhogingen en premies bovenop de centrale en sectorale collectieve overeenkomsten, loondrift als gevolg van veranderingen in de werkgelegenheidsstructuur en meetfouten.

(3) Toegevoegde waarde tegen vaste prijzen per uur dat werknemers en zelfstandigen hebben gewerkt.

(4) Voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens.

4. Overheidsfinanciën⁽¹⁾

4.1 Overzicht

In 2005 liet de Belgische overheid volgens voorlopige gegevens die het INR in april 2006 heeft gepubliceerd, een klein overschot van 0,1 pct. bbp optekenen⁽²⁾. Volgens de projecties zou de begroting vanaf 2006 evenwel opnieuw een tekort te zien geven dat dit jaar nog beperkt zou blijven tot 0,3 pct. bbp maar in 2007 zou oplopen tot 1,2 pct. bbp. Bij deze projecties, die werden opgemaakt tegen de hierboven beschreven macro-economische achtergrond, is enkel rekening gehouden met de reeds aangekondigde en voldoende gepreciseerde begrotingsmaatregelen; zij bevatten uiteraard niet de invloed van beslissingen die nog kunnen worden genomen, bijvoorbeeld bij een volgende controle van de begroting voor 2006 en de opmaak van die voor 2007. Begrotingsdoelstellingen op zich, zoals het nulsaldo voor dit jaar en het beperkte overschot voor 2007 vastgelegd in het stabiliteitsprogramma van december 2005, worden overeenkomstig de ESCB-methodologie niet in aanmerking genomen.

De ontwikkeling van het begrotingssaldo heeft te maken met de invloed van vier verschillende factoren.

Het financieringssaldo zou tijdens de beschouwde periode verder profijt trekken van de afname van de rentelasten. Ondanks het feit dat voor de ramingen wordt uitgegaan van oplopende marktrentetarieven op korte en lange termijn, zou de gemiddelde impliciete rente op de overheidsschuld nog verder verminderen, zij het in een veel trager tempo dan tijdens de afgelopen jaren. Deze verdere daling is een gevolg van het geringe aandeel van schuld-titels die gekoppeld zijn aan de korte rente en het feit dat

(1) De projecties voor de overheidsfinanciën zijn gemaakt met inachtneming van de kalenderinvloeden op de macro-economische variabelen. Volgens die berekening bedraagt de reële groei van het bbp 1,2 pct. in 2005, 2,6 pct. in 2006 en 1,9 pct. in 2007, tegen respectievelijk 1,5 pct., 2,5 pct. en 2,0 pct. voor het voor kalenderinvloeden gezuiverde bbp.

(2) In april 2006 heeft Eurostat aangegeven bedenkingen te hebben bij de statistische behandeling, door het INR, van de herstructurering van de NMBS op 1 januari 2005. Het onderbrengen van de historische schulden van de NMBS, ten belope van 2,5 pct. bbp, bij het Fonds voor Spoorweginfrastructuur zou volgens Eurostat in de overheidsuitgaven moeten worden opgenomen als een kapitaaloverdracht. Hierdoor zou het begrotingssaldo in 2005 een deficit van 2,4 pct. bbp vertonen i.p.v. een overschot van 0,1 pct. bbp. De Belgische overheid heeft evenwel aangekondigd wetgevende initiatieven te nemen om deze operatie met terugwerkende kracht te annuleren en de uiteindelijke boekingswijze ervan moet dan ook nog verder worden onderzocht. Hierbij moet worden opgemerkt dat het gaat om een eenmalige operatie waarvan de precieze statistische behandeling de in dit artikel beschreven begrotingsprojecties voor de periode van 2006 tot 2007 geenszins beïnvloedt.

TABEL 8 BEGROTINGSPROJECTIES: ALGEMEEN OVERZICHT⁽¹⁾
(procenten bbp)

	2003	2004	2005	2006 r	2007 r
Overheidsontvangsten	51,2	49,4	50,1	49,4	48,7
Primaire uitgaven	45,8	44,6	45,6	45,6	45,9
Primair saldo	5,4	4,8	4,5	3,9	2,8
Rentelasten	5,3	4,8	4,4	4,2	4,0
Financieringssaldo	0,1	0,0	0,1	-0,3	-1,2
Verandering in het financieringssaldo		-0,1	0,1	-0,4	-0,9
verklaard door veranderingen ⁽²⁾ in					
rentelasten		0,6	0,4	0,2	0,2
conjuncturele component ⁽³⁾		-0,2	-0,3	0,3	0,0
bbp-groei		0,3	-0,4	0,3	-0,1
compositie-effecten		-0,6	0,1	-0,1	0,1
niet-recurrente factoren		-0,5	-0,3	0,0	-0,6
structureel primair saldo ⁽⁴⁾		0,0	0,2	-0,8	-0,5
Overheidsschuld	98,5	94,7	93,3	90,4	88,7

Bronnen: INR, NBB.

(1) Volgens de in het kader van de procedure bij buitensporige overheidstekorten (EDP) gebruikte methodologie. Deze laatste verschilt van die van het ESR 1995 die in 2001 werd aangepast om de netto rentewinsten van bepaalde financiële transacties, zoals *swaps* en *forward rate agreements (FRAs)*, uit de berekeningen van het financieringssaldo en de rentelasten te weren.

(2) Een positief (negatief) cijfer verbetert (verslechtert) het financieringssaldo.

(3) Volgens de methodologie beschreven in Bouthevillain C., Ph. Cour-Thimann, G. van den Dool, P. Hernández de Cos, G. Langenus, M. Mohr, S. Momigliano en M. Tujala (2001), *Cyclically adjusted budget balances: an alternative approach*, ECB Working Paper Series, n° 77 (September). Een meer didactische beschrijving van die methodologie wordt verstrekt in Kader 6 *Conjunctuurgezuiverde begrotingsaldi: in het kader van het ESCB gebruikte berekeningsmethode* van het Verslag 2003 van de NBB (Deel 1), blz. 90-92.

(4) Saldo gecorrigeerd voor de invloed van de conjunctuur en de niet-recurrente factoren.

TABEL 9 BELANGRIJKSTE NIET-RECURRENTE FACTOREN⁽¹⁾
(miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	2005	2006 r	2007 r
Verschuivingen tussen bedrijfsvoorheffing en inkohiering	205	0	0
Vastgoedverkopen	171	711	0
Kapitaaloverdrachten ter compensatie van de overname van pensioenverplichtingen ...	503	0	0
Fiscale regulariseringsoperaties	0	400	0
Effectisering van achterstallige belastingen	439	440	-336
Terugbetaling van geïnde heffingen of ontvangsten van achterstallige heffingen wegens gerechtelijke vonnissen	224	0	0
Korting op energieverbruik ...	-145	-97	0
Totaal	1.397	1.454	-336
<i>p.m. Procenten bbp .....</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>-0,1</i>

Bronnen: INR, NBB.

(1) Een positief (negatief) cijfer verbetert (verslechtert) het financieringssaldo.

de terugbetaalde leningen op lange termijn nog steeds kunnen worden geherfinancierd tegen een lager tarief. In combinatie met de additionele afname van de schuldgraad zou dit de rentelasten jaarlijks met 0,2 pct. bbp verminderen in 2006 en 2007.

Ook de opleving van de conjunctuur is gunstig voor de overheidsfinanciën. Vooral dit jaar zou de activiteitsgroei boven de trendgroei uitkomen. Al met al zou de conjunctuur het financieringssaldo met 0,3 pct. bbp verbeteren in de beschouwde periode.

De invloed van de lagere rentelasten en de gunstige conjunctuur zou evenwel meer dan volledig worden gecompenseerd door het verdwijnen van de niet-recurrente factoren en, vooral, de structurele daling van het primaire surplus.

In 2005 hebben de niet-recurrente factoren het financieringssaldo met 0,5 pct. bbp verbeterd. Dit jaar zou de impact van deze factoren op ongeveer hetzelfde peil uitkomen. Nieuwe vastgoedverkopen, in belangrijke mate via een speciaal daarvoor opgerichte vastgoedbevak, zouden meer dan 700 miljoen euro opbrengen. Daarnaast zou de overheid ook in 2006 belastingachterstallige effectiseren en verkopen⁽¹⁾. Het zou hierbij gaan om indirecte belastingen en de opbrengst van deze operatie wordt

geraamd op 600 miljoen euro. De netto-impact van effectiveringen op de begroting van 2006 ligt evenwel lager: de in 2005 uitgevoerde effectiveringsoperatie leidt immers in de volgende jaren tot minderontvangsten, aangezien de betrokken achterstallige kopers van de onderliggende effecten toekomen wanneer ze worden geïnd. In 2006 wordt een minderontvangst van zowat 160 miljoen euro verwacht. Bovendien werd in de projecties rekening gehouden met de door de overheid geschatte opbrengst van een nieuwe regulariseringsoperatie voor ontdoken belastingen, die, in tegenstelling tot de in 2004 toegepaste eenmalige bevrijdende aangifte, ook voor vennootschappen geldt. Ten slotte zou de in 2006 toegekende tijdelijke korting op het gezinsverbruik van aardgas bijna 100 miljoen euro kosten. Wat 2007 betreft, houden de ramingen enkel rekening met de negatieve impact van de twee bovenvermelde effectiveringsoperaties op de belastingontvangsten van dat jaar.

Gecorrigeerd voor de impact van de conjunctuur en voor de niet-recurrente factoren zou het primaire overschot, na een beperkte stijging in de twee voorgaande jaren, tijdens de periode van 2006 tot 2007 met 1,4 pct. bbp afnemen.

Ondanks de geraamde begrotingstekorten voor 2006 en 2007 zou de schuldgraad in die jaren blijven dalen. In tegenstelling tot 2005, toen de schuldreductie in belangrijke mate werd afgeremd door het schuldverhogende effect van de herstructurering van de NMBS, wordt voor dit en volgend jaar geen rekening gehouden met belangrijke tekort-schuldaanpassingen. Eind 2006 zou de schuldgraad uitkomen op 90,4 pct. bbp. In 2007 zou de overheidsschuld verder afnemen tot 88,7 pct. bbp.

4.2 Ontvangsten

Zowel in 2006 als in 2007 zouden de overheidsontvangsten sterk teruglopen ten opzichte van het bbp, met respectievelijk 0,6 en 0,7 pct. bbp. Dit is toe te schrijven aan het verdwijnen van de eenmalige maatregelen die de ontvangsten in 2005 hebben verhoogd en aan maatregelen die de fiscale en parafiscale druk, per saldo, verlagen.

Wat deze laatste maatregelen betreft, zal de hervorming van de personenbelasting vooral in 2006 nog een belangrijke weerslag – van bijna 1,4 miljard euro – hebben op de inkohieringen, aangezien bepaalde onderdelen van die hervorming die in 2004 in werking zijn getreden, toen niet in de bedrijfsvoorheffing zijn verrekend.

(1) Eurostat zal de statistische behandeling van de door de overheid uitgevoerde effectiveringsoperaties nog verduidelijken.

TABEL 10 STRUCTURELE MAATREGELEN
INZAKE OVERHEIDSONTVANGSTEN

(miljoenen euro's, tenzij anders vermeld;
veranderingen t.o.v. het voorgaande jaar)

	2006	2007
Belastingen	-572	-441
Hervorming personenbelasting ⁽¹⁾	-1.356	-146
Verhoging belastingaftrek pensioensparen	-8	-66
Belastingkorting Vlaams Gewest	0	-125
Roerende voorheffing op bepaalde kapitalisatiefondsen	235	0
Aftrekbaarheid gewestelijke belastingen en subsidies	-149	0
Belasting verzekeringsproducten tak 21 en tak 23	220	0
Vermindering heffing op dranken in wegwerpverpakking	-97	0
Geleidelijke afschaffing accijnscompenserende heffing dieselwagens	-44	-89
Fraudebestrijding en betere inning	480	0
Overige	147	-15
Sociale-zekerheidsbijdragen	-323	-332
Vermindering van werkgeversbijdragen	-38	-332
Vermindering van werknemersbijdragen	-361	0
Fraudebestrijding en betere inning ⁽²⁾	76	0
Totaal	-895	-773
<i>p.m. Procenten bbp</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,2</i>

Bronnen: FOD Financiën, RSZ, begrotingsdocumenten.

(1) Met inbegrip van afgeleide effecten op de gemeentelijke belastingen.

(2) Met inbegrip van de heffing op bedrijfswagens.

Daarnaast zullen de sociale-zekerheidsbijdragen opnieuw worden verlaagd. Voor 2006 gaat het hoofdzakelijk om een verdere verlaging van de werknemersbijdragen op de laagste lonen, terwijl de in het kader van het Generatiepact besliste verminderingen van de werkgeversbijdragen voor jongere en oudere werknemers vooral in 2007 op de ontvangsten zouden wegen. Al met al zouden de sociale-zekerheidsbijdragen over de twee jaren met 650 miljoen euro worden verlaagd. Ten slotte zouden de ontvangsten ook in beperktere mate worden verminderd door de beslissing om in de vennootschapsbelasting een fiscale aftrek te verlenen voor belastingen betaald aan en subsidies ontvangen van gewesten, de verhoging van de belastingaftrek voor pensioensparen in de personenbelasting, de geleidelijke afschaffing van

de accijnscompenserende heffing op dieselwagens, de vermindering van de heffing op dranken in wegwerpverpakking en de voor 2007 geplande korting op de personenbelasting in het Vlaamse Gewest.

De impact van deze lastenverlagingen zou evenwel gedeeltelijk worden gecompenseerd door andere maatregelen. Zo zullen specifieke maatregelen worden genomen om de strijd tegen de fiscale en de sociale fraude nog verder op te voeren. In de ramingen werd in dat verband rekening gehouden met de door de regering verwachte opbrengst van meer dan 550 miljoen euro, met inbegrip van de betere inning van de sociale bijdrage op het privé-gebruik van bedrijfswagens. Daarnaast zijn de heffingen op bepaalde financiële producten in 2006 verhoogd. Het gaat om een nieuwe belasting van 1,1 pct. op premiebetalingen in het kader van diverse verzekeringsproducten en de onderwerping aan de roerende voorheffing van 15 pct. van het rentebestanddeel van de meerwaarde op bepaalde beleggingsfondsen zonder couponuitkering en de verhoging van de beurstaks bij de verkoop van dergelijke fondsen. Beide belastingverhogingen zouden samen zowat 455 miljoen euro moeten opbrengen.

Al met al zouden de fiscale en parafiscale lasten door de nieuwe maatregelen, per saldo, in 2006 en in 2007 met respectievelijk 0,3 en 0,2 pct. bbp worden verminderd.

Daarnaast zouden ook structurele verschuivingen in het macro-economische kader op het verloop van de overheidsontvangsten wegen. De relatief zwaar belaste arbeidsinkomens zouden immers een veel tragere trendmatige toename laten optekenen dan het bbp, wat de ontvangsten automatisch doet teruglopen tegenover dat bbp.

4.3 Primaire uitgaven

Wat de ramingen voor de primaire uitgaven in 2006 betreft, is rekening gehouden met de begroting van de federale overheid, inclusief die van de sociale zekerheid, en met die van de gemeenschappen en gewesten. Het relatief hoge groeitempo in 2006 is toe te schrijven aan de krachtige expansie van diverse uitgaven categorieën. Zo zouden de uitgaven voor gezondheidszorg, na een heel matige toename in 2005, opnieuw een reële groei laten optekenen die veel hoger ligt dan de trendmatige activiteitsgroei. Verder zouden de investeringsuitgaven van de lokale overheid, zoals gebruikelijk in een jaar met gemeente- en provincieraadsverkiezingen, fors blijven stijgen. Daarnaast zouden de uitgaven in 2006 worden aangedikt door het grotere budget voor dienstencheques en door de maatregelen ten gunste van ploegenarbeid, de tewerkstelling van onderzoekers en het presteren

van overuren, die overeenkomstig het ESR 1995 worden geboekt als subsidies.

De primaire-uitgavengroei voor 2007 valt uiteraard moeilijk in te schatten aangezien nog geen enkele begroting beschikbaar is. In de ramingen werd voor dat jaar dan ook uitgegaan van een relatief neutraal uitgavenbeleid, waarbij de toename van de primaire uitgaven, gecorrigeerd voor conjuncturele en niet-recurrente factoren, ongeveer gelijk zou zijn aan de trendmatige activiteitsgroei. De impact van de relatief forse uitgavenstijging voor gezondheidszorg zou hierbij worden gecompenseerd door die van de daling van de investeringsuitgaven van de lokale overheid, die kenmerkend is voor een jaar volgend op gemeente- en provincieraadsverkiezingen.

5. Beoordeling van de onzekerheidsfactoren

De in dit artikel toegelichte economische projecties voor België werden opgesteld op een ogenblik dat de verschillende omgevingsfactoren, zijnde zowel de recente ontwikkelingen van de economische activiteit als de bewegingen op de internationale financiële markten, aanzienlijke veranderingen vertoonden die de vooruitzichten kunnen vertroebelen. Op korte termijn zou het aan de gang zijnde conjunctuurherstel, dat de opwaartse herziening met 0,3 procentpunt van de bbp-groei in 2006 verklaart, nog iets krachtiger kunnen blijken dan verwacht. Alles in

acht genomen zou de snelle en forse verbetering van het ondernemersvertrouwen tijdens de eerste maanden van het jaar trouwens een dynamischer activiteitsgroei in het vooruitzicht stellen. Het vertrouwen zou echter spoedig kunnen omslaan, zoals blijkt uit recente periodes.

Die projecties wijzen op een geleidelijke vertraging van de groei, doordat de olieprijsen zich handhaven op een hoog peil, de wisselkoersen stabiel blijven op het niveau van medio mei 2006 - na de appreciatie van de euro tijdens de voorgaande weken - de rentetarieven toenemen en de buitenlandse vraag gaandeweg verzwakt. In de huidige situatie zijn die hypothesen, en derhalve de projecties zelf, onderhevig aan belangrijke onzekerheidsmarges.

Gelet op de nog steeds krachtige vraag en de spanningen aan de aanbodzijde, die tevens in de hand worden gewerkt door geopolitieke factoren, blijft het verloop van de olieprijsen, net als dat van de andere grondstoffen, bijzonder onzeker. Een verdere prijsstijging zou de consumptieve vraag en de investeringen drukken, via een daling van het reële inkomen van de huishoudens en van het exploitatieoverschot van de ondernemingen. Ze zou de mondiale groei, en dus de uitvoervraag doen vertragen. Afgezien van het directe effect dat de energiecomponent in de prijsindex uitoefent, dreigt deze stijging ook de inflatoire spanningen weer aan te wakkeren. Daartegenover is een zekere normalisatie niet uitgesloten, hoewel moeilijk te bepalen valt binnen welke termijn.

TABEL 11 VERGELIJKING VAN DE VOORUITZICHTEN VOOR BELGIË
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	Reëel bbp		Inflatie ⁽¹⁾		Publicatiedatum
	2006	2007	2006	2007	
NBB – Voorjaar 2006	2,5	2,0	2,4	1,9	juni 2006
<i>p.m. Najaar 2005</i>	2,2	n.	2,3	n.	december 2005
Federaal Planbureau (FPB)	2,4	2,1	2,4	1,8	mei 2006
IMF	2,1	2,4	2,4	1,8	april 2006
EC	2,3	2,1	2,4	2,1	mei 2006
OESO	2,5	2,4	2,2	1,9	mei 2006
Belgian Prime News	2,2	1,9	2,1	1,6	maart 2006
Consensus Economics	2,3	2,1	2,3	1,9	mei 2006
Economist's Poll	2,2	1,9	2,1	1,8	mei 2006
<i>p.m. Realisaties 2005</i>		1,5		2,5	

(1) HICP, behalve FPB: deflator van de particuliere consumptie.

TABEL 12 VERGELIJKING VAN DE HYPOTHESEN

	2006					2007				
	NBB	EC	IMF	FPB	OESO	NBB	EC	IMF	FPB	OESO
Uitvoermarkten	7,2	7,5	n.	6,6	n.	5,3	5,9	n.	6,2	n.
Olie (dollar per vat)	70,3	68,9	61,25	66,9	68,0	73,9	71,0	63,0	67,0	70,0
KT-rente	3,1	n.	3,0	3,1	2,7	3,9	n.	3,4	3,3	3,4
LT-rente België	4,0	n.	n.	3,9	4,0	4,2	n.	n.	4,1	4,3
Euro in dollar	1,25	1,22	1,19	1,22	1,24	1,27	1,22	1,20	1,24	1,26

De aanzienlijke onevenwichtigheden op de lopende rekeningen, die reeds verscheidene jaren aanhouden, en die nog wat zouden toenemen in 2006 en 2007, zouden bovendien kunnen leiden tot een hogere stijging van de lange rente dan die waarvan de hypothesen uitgingen, of tot belangrijke aanpassingen van de wisselkoersen. Een bruuske appreciatie van de euro zou nefast zijn voor het prijsconcurrentievermogen van het eurogebied en voor de groei van het internationale goederenverkeer, variabelen waarvoor de Belgische economie bijzonder gevoelig is.

In Duitsland zijn in 2007 aanzienlijke wijzigingen van de indirecte belastingen voorzien, die onder meer gepaard zullen gaan met maatregelen ter verlaging van de werkgeversbijdragen en met een tijdelijke verhoging van de fiscale afschrijvingen. Gelet op de ongewone aard van die wijzigingen, kunnen de effecten die ze op korte en

middellange termijn op het gedrag van de economische subjecten uitoefenen en hun impact op de economieën van de buurlanden moeilijk nauwkeurig worden ingeschat.

Wat het activiteitsverloop betreft, wijken de projecties van de Bank af van die van de internationale instellingen en van de gemiddelden van de particuliere voorspellers doordat ze een licht hogere bbp-groei in 2006 en een sterkere vertraging in 2007 aangeven. Die verschillen weerspiegelen vooral een betere uitgangspositie, zoals die blijkt uit de recente statistische gegevens, en het effect van minder gunstige hypothesen op middellange termijn, onder meer voor de wisselkoers van de euro en de olieprijs in dollar. Die twee laatste factoren compenseren elkaar ruimschoots met betrekking tot de inflatie, zodat de desbetreffende projecties van de Bank dicht aansluiten bij die van de internationale instellingen.

Bijlage

PROJECTIES VOOR DE BELGISCHE ECONOMIE: SYNTHESE VAN DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN

(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2003	2004	2005	2006 r	2007 r
Groei (voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens)					
Bbp tegen prijzen van 2000	0,9	2,4	1,5	2,5	2,0
Bijdragen aan de groei:					
Binnenlandse bestedingen, ongerekend voorraadwijziging	1,0	2,0	2,8	1,7	1,9
Netto-uitvoer van goederen en diensten	0,0	-0,3	-0,9	0,4	0,2
Voorraadwijziging	-0,1	0,7	-0,3	0,4	-0,1
Prijzen en kosten					
Geharmoniseerde consumptieprijsindex	1,5	1,9	2,5	2,4	1,9
Gezondheidsindex	1,5	1,6	2,2	1,7	1,9
Bbp-deflator	1,7	2,3	2,2	1,5	1,9
Ruilvoet	-0,1	-0,5	-0,7	-0,6	0,1
Loonkosten per eenheid product in de particuliere sector	0,2	0,0	1,6	0,8	0,8
Uurloonkosten in de particuliere sector	1,5	1,9	1,8	2,4	1,9
Productiviteit per arbeidsuur in de particuliere sector	1,3	1,9	0,2	1,6	1,1
Arbeidsmarkt					
Binnenlandse werkgelegenheid (gemiddelde jaar-op-jaarverandering in duizenden eenheden) ..	-3,3	23,7	38,5	38,2	41,6
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad ⁽¹⁾ (pct. van de beroepsbevolking)	8,2	8,4	8,4	8,2	8,2
Inkomens					
Reëel beschikbaar inkomen van de particulieren	-1,0	-0,2	1,3	1,8	2,2
Spaarquote van de particulieren (pct. van het beschikbare inkomen)	14,3	12,8	13,0	12,7	13,0
Overheidsfinanciën					
Primair saldo (pct. bbp)	5,4	4,8	4,5	3,9	2,8
Financieringsbehoefte (-) of -vermogen van de overheid (pct. bbp) ⁽²⁾	0,1	0,0	0,1	-0,3	-1,2
Overheidsschuld (pct. bbp)	98,5	94,7	93,3	90,4	88,7
Lopende rekening (pct. bbp volgens de betalingsbalans)	4,1	3,4	1,7	2,1	2,3

Bronnen: EC, INR, NIS, NBB.

(1) « Adjusted series » (Eurostat).

(2) Volgens de in het kader van de procedure bij buitensporige overheidstekorten (EDP) gehanteerde methodologie.